

(/)

🏠 (/) > Diverse (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>) > Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>)

> På togt med maleren

← Forrige artikel (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/foer-verden-gik-af-lave>)

På togt med maleren

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 152

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/paa-togt-med-maleren)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/paa-togt-med-maleren](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/paa-togt-med-maleren)) **t**

(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [http://www.historie-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/paa-togt-med-maleren)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/paa-togt-med-maleren](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/paa-togt-med-maleren)) **in**

([http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/paa-togt-med-maleren&title=)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/paa-togt-med-maleren&title=](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/paa-togt-med-maleren&title=))

På togt med maleren.

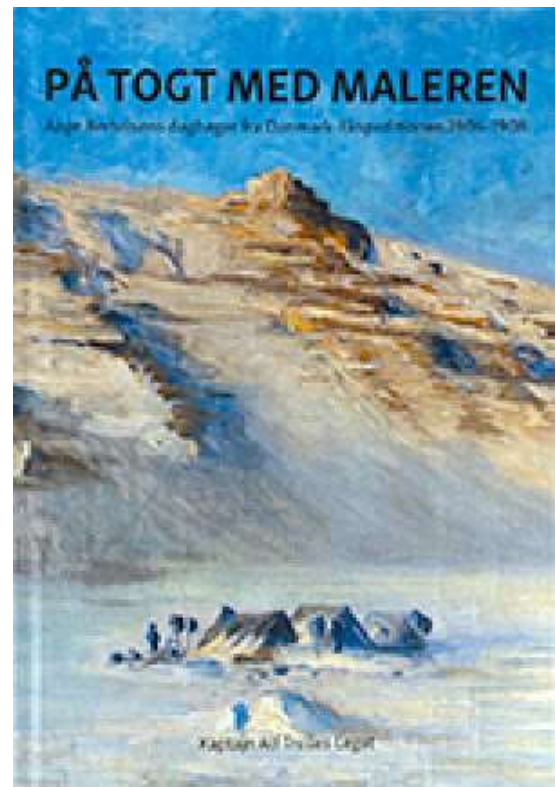
Aage Bertelsens dagbøger fra Danmarks-Ekspeditionen 1906 - 1908

Udgivet af Kaptajn Alf Trolles Legat. 220 sider, 150 kr. Kan købes på Arktisk Institut.

Stemmer fra isødet

Danmark-Ekspeditionen 1906 – 1908 hører sammen med Knud Rasmussens slæderejser til de mest dramatiske, eventyrlige og nyskabende fortællinger fra det store isøde i nord. Enestående landskaber, der lynhurtigt kan skifte til et livstruende inferno, har lokket geografiske ekspeditioner i over 100 år. På Danmark-Ekspeditionens hold var der to fremragende malere med: Achton Friis og Aage Bertelsen. Sidstnævntes dagbog udkommer nu illustreret med hans vidunderlige billeder.

Af Erik Ingemann Sørensen

Ekspeditionens skib frosset fast i isen (Arktisk Institut)

Da Mylius-Erichsen skulle sikre sig endnu et godt hold til ekspeditionen i Nordgrønland, besluttede han, at der skulle to malere med. De skulle med deres kunst skildre ekspeditionens omgivelser samt de personer, der var med. Den ene var Achton Friis, der især var kendt som en fremragende tegner – den anden den 33-årige Aage Bertelsen.

Aage Bertelsen var vokset op i et kunstnerhjem. Hans far var kunstmaleren Rudolf Bertelsen – men nok så vigtigt var, at hjemmet ofte havde besøg af faderens kunstner venner, blandt disse L.A. Ring og H.A. Brendekilde. Begge kendt for deres fremragende gengivelser af landskaber og mennesker.

Hvor Achton Friis er alment kendt, er det måske for mange deres første møde med Aage Bertelsen – og det er et møde fyldt med oplevelser.

Denne spændende bog kommer på et ualmindelig godt tidspunkt. Gyldendal har netop udsendt Ejnar Mikkelsens bog: "Farlig tomandsfærd" fra 1955 i en ny udvidet og illustreret udgave, og nu kan man på Netflix se Nikolaj Coster-Waldaus dramatiske spillefilm om forsøget på at finde de omkomne. Og "Borgen" bør vel også nævnes, nu den drejer sig om Grønland. Der er virkelig fokus på dette vidunderlige land i øjeblikket.

En stor opgave

Det var en særdeles udfordrende opgave, der ventede ekspeditionen så højt mod nord. Man skulle "kortlægge og undersøge hidtil ukendt land. Det allernordligste Østgrønland". De to malere havde deres at slås med: "De... køber stort ind inden ekspeditionen. Efter sigende bliver over 1.000 tuber oliemaling, 1.600 stykker pastelfarve og 130 meter – fransk – malerlærred medbragt til Nordøstgrønland. Men uanset hvor godt de planlægger hjemmefra, kan intet forberede dem på kulden..." (s.6). Barbara Bertelsen, der er oldebarn af Aage Bertelsen, beskriver, hvordan han på mange forskellige måder forsøger at løse problemerne med malingen. På et tidspunkt stod han ude i et par timer, hvor temperaturen lå på minus 36 grader. Det må have været næsten umuligt at arbejde, synes man.

Fotografi af Aage Bertelsen mens han står i Gnipa Hulen og maler. Foto: Arktisk Institut. Det efterfølgende maleri betragtes som et af Aage Bertelsens hovedværker

Man forstår godt, at dette maleri står som et af kunstnerens hovedværker. Det er næsten som hentet fra de nordiske skabelsesberetninger. Arktisk Institut

Kulden var én omstændighed, de måtte indordne sig under. Storm en anden. I dagbogen skriver Aage Bertelsen: "Det blæste, da vi stod op, og da vi kom af sted, var det Storm. Hundene nægtede snart at gaa frem, vi maatte spænde dem fri og trække Slæderne én efter én. Først søgte vi at gå ud paa Elven, men Blæsten tog Slæden og os og førte os af sted over Isen, vi stødte mod Sten, hvor Slæden saa blev hængende..." (s.42). Efter de havde slået lejr, skriver Aage Bertelsen: "Teltet faldt om Natten ned over os, og Hundene lagde sig op paa Teltet ind til os – varmede sig selv og os, jeg laa dejligt varmt..." (s.40).

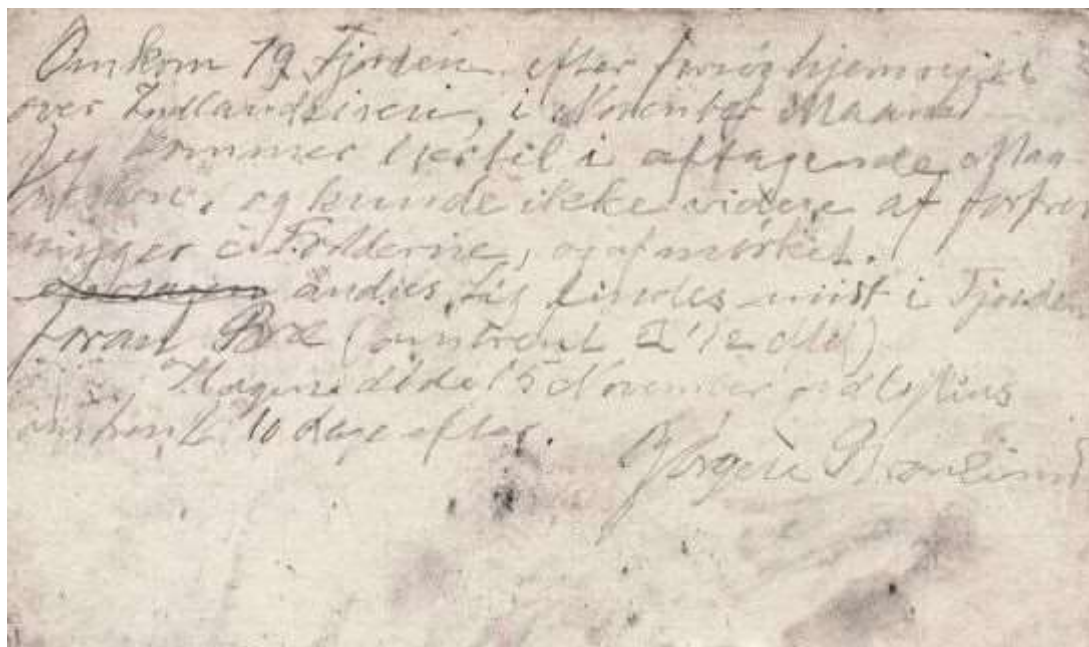
Den sidste del af beretningen afslører det tætte forhold, der kan være mellem hundene og slædekørerne. Hundene aner faren og beskytter menneskene. Jeg erindrer et medlem af Siriuspatruljen, der fortæller en lignende historie. Her var hele teltet blæst bort, hvorefter hundene lagde sig oven på de to mænd, der udgjorde patruljen. Havde de ikke gjort det, så var de givet frosset ihjel.

I begyndelsen af marts 1907, hvor de var tilbage på skibet, skød man en isbjørn. Der blev serveret bjørnelever – der viste sig at være giftig. "De fleste er blevet liggende hele Dagen nogle kaster op, og andre har haft lidt Krampe i Benene. Wegener har Feber, og de fleste har ikke kunnet spise noget..." (s.58). I dag ved man, at den meget høje koncentration af A-vitaminer i bjørneleveren er det, der gør den giftig.

Nordrejsen

Det var vigtigt for ekspeditionen at finde ud af, om den såkaldte Peary Kanalen rent faktisk delte Grønland. Mylius-Erichsen valgte de slædehold, der skulle med på denne del af ekspeditionen. Han er selv sammen med Niels Peter Høgh Hagen, der er kartograf og grønlænderen Jørgen Brønlund. Det er disse tre mænds dramatiske skæbne, der står som det største minde om denne ekspedition, der trods alt lavede meget andet. Det er derfor vigtigt – midt i tragedien – at Aage Bertelsens dagbog indtager den velfortjente plads blandt de store fortællinger, der knytter sig til udforskningen af dette mægtige land med dets enorme isøder.

Aage Bertelsen er med slædehold 2, der bestod af Kartografen Johan Peter Koch og grønlænderen Tobias Gabrielsen.

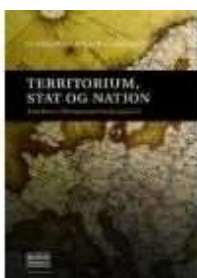
Sidste beretning fra Jørgen Brønlunds dagbog

Der er mange flere fortællinger i denne fine lille bog, som de to redaktører, Janni Andresen og Jakob Christensen Medonos skal have stor ros for. Den har tidligere været trykt, men her har vi den originale tekst, der på flere områder står særlig klart. Det er en rigtig fin præstation.

[Historie-online.dk, den 23. marts 2022]

← Forrige artikel (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/foer-verden-gik-af-lave>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

TERRITORIUM, STAT OG NATION

(<http://www.historie-online.dk/boger/territorium-stat-og-nation>)

NATIONALISMENS SPØGELSE – MELLE ROMANTIK OG OPLØSNING

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/nationalismens-spøgelse-mellem-romantik-og-opløsning>) (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/usikker-modernitet>)

USIKKER MODERNITET